

ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน
เทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
The Opinion of The Staff towards The Application of Governance
to Administrate of Jomthong Municipal Sub-district, Si Bun Reung
District, Nongbualamphu Province

นายอาทิตย์ ผ่านพูล

Artit Phanphoon

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Author for Correspondence:Email: Chang_isc@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรบุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 95 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่า ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร

คำสำคัญ : ความคิดเห็น, ธรรมาภิบาล, บุคลากรเทศบาลตำบลจอมทอง

Abstract

This research has aims to study 1) the opinion of the staff towards the application of Good-governance to administrate of Jomthong municipal sub-district, Si Bun Reung district, Nongbualamphu province, 2) the correlation between personal factors and the opinion of the staff towards the application of governance to administrate of Jomthong Municipal Sub-district Administration, Si Bun Reung district, Nong Bua Lam Phu province, and 3) the suggestions to develop the administration approaches of Jomthong municipal sub-district, Si Bun Reung district, Nong Bua Lam Phu province by applying the principles of governance.

The researcher collected the data from the 95 staff of Jomthong municipal Sub-district Administration by using questionnaires and analyzed the data by descriptive statistics, percentage, mean, standard deviation, and chi-square to analyze the correlation between two factors. The results were as follows;

1. Majority percent of the respondents (63.16) were male, 36.84 percent were female. Most of the respondents (36.84 percent) were age between 31-40 years old, and most of them (44.21percent) were graduated bachelor degree. Lot of the respondents (28.42 percent) were permanently employed staff.

2. The overall opinion of the staff of Jomthong Municipal Sub-district Administration, Si Bun Reung district, Nong Bua Lam Phu province: responsibility, morality, economy, rule of law, participation and transparency, was at high mean level.

3. The personal factors, gender, age, education, and profession were not related with the opinion of the staff towards the application of governance to administrate of Jomthong municipal sub-district administration, Si Bun Reung district, Nong Bua Lum Phu province.

4. There were 6 suggestions from this study;

- 1) Rule of law: the staff should treat and serve the people following the rules of municipal administration.

- 2) Morality: the staff should equally treat and serve the people on the principle of morality.

3) Transparency: the staff should inform the people about the right and social welfare that the people should be served and treated by the government.

4) Participation: the staff should arrange the public hearing to know about the problems and the needs of the people.

5) Responsibility: the staff should serve and treat the people following the projects that inform with the people, and

6) Economy: the staff should campaign about natural resource use and the application sufficient economy.

Key word: Opinion, Good-governance, Staff of Jomthong Municipal sub-district

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ระบบราชการไทยถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการพัฒนาประเทศ รัฐบาลในสมัยนั้นซึ่งมี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาอย่างชัดเจนว่าต้องการให้มีการปฏิรูประบบราชการ ต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 12/2540 ลงวันที่ 9 มกราคม 2540 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการขึ้น สาระสำคัญของแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดหลักการใหญ่สองหลักการแรกคือ การปรับบทบาทภารกิจ และขนาดของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติการจัดกลุ่มภารกิจ การจัดโครงสร้างส่วนราชการให้สอดคล้องกับการจัดกลุ่มภารกิจ การปรับปรุงกลไก และวิธีการบริหารงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น หลักการที่สองคือการปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานรัฐซึ่งมีวิธีการปฏิบัติ เช่น ให้หน่วยงานของรัฐต้องมีการรายงานแผนงานต่อประชาชนให้หน่วยงานของรัฐมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในระบบเปิด จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานการให้บริการระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน เป็นต้น (โกคิน พลกุล และชาญชัย แสวงศักดิ์. 2541 : 11-18)

ต่อมาในสมัย นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการปฏิรูปต่อเนื่อง โดยได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2541 (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. 2543ก : 9 ; สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. 2543ข : 10) และออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. 2543ก : 40)

ต่อมาในสมัย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรีได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง

กรม พ.ศ. 2545 เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการในการบริหารจัดการประเทศเสียใหม่ (ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2546 : 27) และในปีถัดมา รัฐบาลได้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า ซึ่งในหนังสือคู่มือเป็นคำอธิบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Good Governance จากนั้นกระแสการปฏิรูประบบราชการก็โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลได้รับความสนใจทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐนั้นรวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

เทศบาลในฐานะเป็นองค์กรๆ หนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในการรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานสาธารณะและบริการประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อนำสู่เป้าหมายบ้านเมืองน่าอยู่เชิดชูคุณธรรม และคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก โดยยึดหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ในการบริหารจัดการ โดยจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการไว้ล่วงหน้าที่สามารถแสดงผลและวัดผลงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐตามแนวทางดังกล่าว ซึ่งมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

เทศบาลตำบลจอมทองเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ซึ่งได้มีการดำเนินการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม จิตสำนึก คุณธรรม และจริยธรรมให้แก่บุคลากร อีกทั้งได้ยึดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลแม้ว่าโดยภาพรวมการการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลจอมทองอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร แต่ลักษณะทั่วไปของแต่ละบุคคลของบุคลากรไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเพศ, อายุระดับการศึกษาหรือตำแหน่งงาน ล้วนแต่มีผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน เช่น ตำแหน่งงานที่เป็นลูกจ้างซึ่งมีเป็นจำนวนมากอาจจะไม่สนใจหรือใส่ใจที่จะศึกษาหรือนำหลักการของธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงแต่ทำงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือแม้กระทั่งข้าราชการการเมืองที่บริหารขาดความโปร่งใสเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน ผลกระทบที่จะเกิดตามมาย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง

จังหวัดหนองบัวลำภูว่าเป็นอย่างไร มากน้อยเพียงใดทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานและปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลส่วนตำบล ให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพโปร่งใสเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 95 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย โดยยึดหลักความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยแล้วนำมาয়กร่างข้อคำถามต่างๆ โดยครอบคลุมทั้งคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบถึงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Validity) ความเหมาะสมทั่วไป รวมทั้งตรวจสอบภาษาที่ใช้เนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) ซึ่งได้ค่า IOC โดยรวมเท่ากับ 0.91 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของ ครอนบาช (Coefficient Cronbach Alpha) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของครอนบาช ในทุกตัวแปรพบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของครอนบาช .897 นั้นแสดงว่าเครื่องมือวัดมีความเชื่อถือได้ซึ่งเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.70 จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สำหรับข้อมูลปฐมภูมินั้น ผู้วิจัยจะได้มาจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ส่งแบบสอบถามไปหากลุ่มตัวอย่าง 2) รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบกลับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม และกรณีที่พบว่า

แบบสอบถามตอบกลับมาน้อย ผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามเพิ่มเติมเข้าไป 3) ประมวลผลข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถาม ทั้งข้อมูลปลายปิดและข้อมูลปลายเปิด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในส่วนของข้อมูลทุติยภูมิ จะเก็บข้อมูลจากเทศบัญญัติ เทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะใช้สถิติในเชิงพรรณนาโดยปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และอธิบายสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม, ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อธิบายระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู สำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 95 คน แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัย และสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า บุคลากร เทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 และเพศหญิงน้อยที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมาอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 34.74 และอายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.84 และอายุระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน

11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.58 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 44.21 รองลงมามีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 35.79 และปริญญาโท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.37 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 และอนุปริญญา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.21 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.11 และประถมศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05 และมีตำแหน่งงานลูกจ้างเหมา มากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 28.42 รองลงมา มีตำแหน่งงานข้าราชการ และลูกจ้างทั่วไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.95 และข้าราชการการเมือง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 และลูกจ้างตามภารกิจ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.58 และลูกจ้างประจำ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และด้านหลักหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวม โดยรวม พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาล ตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จากผลการศึกษามีการอภิปรายผลเป็นประเด็นต่างๆตามลำดับดังนี้

1. ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่า บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า จึงส่งผลให้ความคิดเห็นของบุคลากรเทศบาลตำบลจอมทองอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศุภชัย สุวโจ (เกียรติกมล)(2543 : 93) ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพยุหะภูมิพิสัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาปรากฏว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพยุหะภูมิพิสัย อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมทั้ง 6 หลักอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ผิวสะอาด (2553 : 111) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาปรากฏว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาล โดยรวมทั้ง 6 หลักอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลจอมทอง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โครงการ กิจกรรม หรือ แผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ให้บริการด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของชุมชนตามพันธกิจของเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24-31) ที่กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบต่อว่า ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลการกระทำของตน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลจอมทองมีความรู้และสนใจด้านหลักความโปร่งใสน้อย จึงทำให้การเข้าใจและนำหลักความโปร่งใสไปใช้ให้เกิดประโยชน์น้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุดจิต นิमितกุล (2543 : 20) ได้กล่าวว่าความโปร่งใส หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินและสามารถตรวจสอบได้ มีการ

ดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้และเมื่อวิเคราะห์รายด้านได้ผล ดังนี้

1) ด้านหลักหลักนิติธรรม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีความคิดเห็นและแสดงออกในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จึงทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับประมวล รุจนเสรี (2541 : 43), บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 32-33) และนฤมล ทับจุมพล (2541 : 20) ว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นวิธีที่จะทำให้รัฐกับชุมชนนั้นมีรูปแบบความสัมพันธ์ มีการปฏิบัติต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยที่ประชาชนใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของในปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเอง โดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหารเพื่อเพื่อเสริมศักยภาพในการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพ มีการจัดการที่ดี ช่วยให้ระบบถ่วงดุลและระบบตรวจสอบดีขึ้น และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนรับทราบเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลจอมทองได้รับการฝึกอบรมและศึกษาระเบียบมาอย่างดีจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงหลักการของหลักนิติธรรมทำให้เข้าใจระเบียบต่างๆ และสามารถถ่ายทอดให้กับประชาชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2544 : 17-18) ได้ให้ความหมายของคำว่า “หลักนิติธรรม” คือ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่างๆ และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และมีการปรับปรุงระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลจอมทองปฏิบัติต่อประชาชนบางคนอย่างผิดระเบียบและถึงเวลาจะผ่านไปนานก็ยังยึดกฎระเบียบเดิมซึ่งล้าหลังไปแล้ว ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อมรรัตน์ บุญทำนุก (2553 : 117) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหลักพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันทุกหลัก

2) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความถูกต้องเมตตา ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24-31) ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรม ว่า การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ความเสมอภาคความเท่าเทียมกัน โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติและเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลจอมทอง เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมจึงแสดงออกต่อเพื่อนร่วมงานและประชาชนที่มาติดต่อกับงานด้วยจิตเมตตา ซึ่งสอดคล้องกับ โกวิท พวงงาม (2553 : 27) ให้ความหมาย หลักคุณธรรม ไว้ว่า หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยการธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม ตลอดจนการส่งเสริม และการสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ และ

ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะความเป็นผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง เนื่องจากเป็นประชาชนทั่วไปที่เข้ามาทำงานเพื่อรับใช้ประชาชน ฐานะปานกลาง บางครั้งอาจจะมี ความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่โดยละเว้นคุณธรรม และขาดความเป็นผู้นำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2544 : 17-18) ให้ความหมายของหลักคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และมีระเบียบวินัย

3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง ได้ปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างด้วยความโปร่งใส ไม่ว่าจะเป็นการติดประกาศข่าวสารต่างๆให้ประชาชนรับทราบ ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการทำงานต่างๆ แม้กระทั่งการตรวจสอบสิทธิต่างๆของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ สุดจิต นิमितกุล (2543 : 20) ที่ว่าด้วยหลักความโปร่งใส ดังนี้คือ ข้อมูลต่างๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้และ

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงานของเทศบาล ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ และมีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ ทั้งนี้ก็ปรากฏได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง มีการได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของทางเทศบาล มีการติดประกาศและการประกาศทางเครื่องขยายเสียงเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ รัชยา ศานติยานนท์ (2544 : 7-8) ได้ให้ความหมาย ความโปร่งใส ไว้ว่า คือ การมีระบบสารสนเทศที่ดี และการเปิดเผย และเผยแพร่สารสนเทศดังกล่าวไปยังบุคคล หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตัดสินใจ รับผิดชอบในการประเมินผลการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามเกณฑ์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานของ เทศบาล มีการสรุป/เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น ประชาสัมพันธ์/ปิดประกาศ ให้ประชาชนรับทราบ ทั้งนี้ก็ปรากฏได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง มีการประชาสัมพันธ์ โดยการติดประกาศ หรือโดยเครื่องขยายเสียงในจำนวนน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการทำงานในเทศบาลก็เป็นไปได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 32-33) ได้ให้ความหมายของความโปร่งใสว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ (transparency) ซึ่งทำให้การทุจริตและบิดเบือนผลประโยชน์ของภาคอื่นๆ ไปเป็นการกระทำของตนกระทำได้ยากหรือไม่ได้

4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทองได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและการตัดสินใจในเรื่องที่ส่งผลกระทบและมีผลต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ รัชยา ศานติยานนท์ (2544 : 7-8) ได้อธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจในด้านต่างๆ การมีส่วนร่วมทำให้รัฐบาลได้รับข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความต้องการและการให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ ของประชาชน ชุมชน หรือหน่วยงานต่างๆ รัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับประชาชนจะสามารถตัดสินใจได้ดีกว่า และได้รับการยอมรับมากกว่า และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาล เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ทั้งนี้ก็ปรากฏได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง มีความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมและยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางเทศบาลได้จัดขึ้นพร้อมทั้งประเมินผลงานเหล่านั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24-31) ที่ได้อธิบายความหมายของหลักการมีส่วนร่วมว่า ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ ในปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์

การแสดงประชาตติ หรืออื่นๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา เพื่อกำหนดนโยบาย, การออกระเบียบ, ข้อบังคับ ของ เทศบาล ทั้งนี้ก็ปราชัยได้ว่า บุคลากรของเทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา เพื่อกำหนดนโยบาย, การออกระเบียบ, ข้อบังคับ ของ เทศบาล น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของเทศบาลหรือไม่ก็ประชาชนมีเวลาไม่ตรงกับเวลาที่เทศบาลมีการประชุมสภา หรือไม่ก็ประชาชนคิดว่าไม่ใช่เรื่องของเขา ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต)(2554 : ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนทั้งหน้าที่ในฐานะบุคลากรของเทศบาลและหน้าที่ต่อประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ รัชยา ศานติยานนท์ (2544 : 7-8) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบ ไว้ว่า ความสัมพันธ์ที่ขึ้นอยู่กับพันธะผูกพันที่จะต้องแสดงให้เห็น และรับผิดชอบในการกระทำที่มีความคาดหวังอย่างเห็นพ้องต้องกัน ในการบริหารรัฐกิจได้มีแรงกดดันให้นำหลักการรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติมาใช้ในการบริหารจัดการด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น โดยในการจัดการให้เกิดการรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาท และความรับผิดชอบที่ชัดเจน ความคาดหวังเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจนความสมดุลระหว่างความคาดหวังและขีดความสามารถของผู้ปฏิบัติ การรายงานที่มีความเชื่อถือ และการประเมิน และการปรับที่สมเหตุผล และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้บริการต่างๆ ของเทศบาลให้ด้วยความรับผิดชอบต่อสนองความต้องการของชุมชน ทั้งนี้ก็ปราชัยได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทองมีความรับผิดชอบต่องานของตน โดยงานเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24-31) ได้อธิบายความหมายของ หลักความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลการกระทำของตน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ก็ปราชัยได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง ไม่สามารถนำแผนงานหรือโครงการไปใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมทุกโครงการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความจำกัดเรื่องงบประมาณหรือ วัน เวลา

ในการจัด เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระอริการวีระพันธ์ กลุณณธโม (2553 : 115-116) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนเพ็ก อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนเพ็ก อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24-31) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักความคุ้มค่าไว้การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการธรรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประหยัดโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ โกวิท พวงงาม (2553 : 27-28) ได้อธิบายความหมายของหลักความคุ้มค่าไว้ว่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทอง อาจใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยในบางเหตุการณ์ เช่น ในฤดูกาลที่มีขยะเยอะ อาจใช้งบในการซื้อถังขยะเยอะซึ่งบางทีดูเหมือนว่ามันเยอะเกินไป และขาดการดูแลวัสดุเหล่านั้นทำให้เสื่อมสภาพได้ง่าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระสุรศักดิ์ มหาบุญโญ (จันทบุตร) (2556 : ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขนาดกลางขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนเลื่อนอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีแนวคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยแยกเป็นข้อๆ ดังนี้

1. เพศ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทองที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานไม่แตกต่างกันซึ่งแสดงให้เห็นว่า เพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน มีสิทธิการศึกษาเท่าเทียมกัน มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารในการเสริมสร้างความรู้ให้แก่ตนเองเท่าๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา เนืองโนราช (2554 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบรีอ อำเภอบรีอ จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรบรีอ อำเภอบรีอ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2. อายุ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทองที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานไม่แตกต่างกันซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุไม่ใช่อุปสรรคใดๆ ต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานหรือปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าการยอมรับผู้ที่มีความอาวุโสมากกว่าจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย แต่ก็ไม่ได้บ่งชี้ว่าจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ซึ่งการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องจำกัดอายุผู้ที่ให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานหรือปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา เนืองโนราช (2554 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบรีอ อำเภอบรีอ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรบรีอ อำเภอบรีอ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานไม่แตกต่างกันซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรแต่ละคนแม้จะมีการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่การบริหารและปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นเปรียบเสมือนการปฏิบัติงานในแต่ละวันโดยยึดสาระของงานเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาณรงค์ ปญญาวุฑโฒ (โหลแก้ว) (2553 : ข) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง

หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่าระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษาในโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ตำแหน่งงาน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทองที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตำแหน่งงานไม่ใช่สิ่งบ่งชี้ว่าเมื่อมีตำแหน่งต่างกันจะมีระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานแตกต่างกัน เพราะในปัจจุบัน การรับข้อมูลข่าวสารสะดวก และง่ายต่อการศึกษา ดังนั้น ไม่ว่าตำแหน่งผู้บริหารหรือตำแหน่งระดับปฏิบัติการ สามารถศึกษาหาความรู้มาปรับใช้ในการบริหารงานของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาบตำรวจณัชพน กัญญักษ์ชัยภูษ (2557 : ก) พบว่า ตำแหน่งงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. การนำไปใช้ประโยชน์

ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมีประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร กล่าวคือ องค์กรไหนที่นำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้นั้นย่อมเกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ตัวอย่างดังบุคลากรเทศบาลตำบลจอมทองที่มีผลการศึกษาออกมาในระดับที่น่าพอใจ แม้ว่าบางประเด็นอาจจะยังต้องปรับปรุง แต่ผลโดยรวมก็ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของธรรมาภิบาลและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง องค์กร และสังคม โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในการรับผิดชอบของเทศบาลก็เกิดความพึงพอใจ ผลที่ตามมาก็คือความร่วมมืออย่างไม่มีข้อสงสัยและอยากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างที่ทางเทศบาลได้จัดขึ้น หรือแม้กระทั่งความร่วมมือระดับประเทศ ดังนั้น การที่บุคลากรของเทศบาลตำบลจอมทองมีความคิดเห็นในทางบวกต่อหลักธรรมาภิบาลก็จะพัฒนาไปสู่การเกิดความรู้ความเข้าใจจากนั้นก็ถ่ายทอดไปสู่ตนเอง องค์กร และสังคมทำให้เกิดการกระจายของความสุขไปทุกพื้นที่ หากทุกองค์กร หรือหน่วยงานสามารถทำได้เช่นนี้ผลดีย่อมเกิดแก่ประเทศอย่างมหาศาล

7. กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากสถาบันวิจัยญาณสังวร และ ผศ. สุริวัตร จันทรโสภา รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา รวมไปถึงนายคำภา ภูสีฤทธิ์ หัวหน้ากองแผน ที่ได้จัดสรรทุนอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ และได้รับความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากคณาจารย์ทุกท่านที่ได้เป็นที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการแนะนำ ตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึก

ซาบซึ่งในความกรุณาของคณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). **ธรรมาภิบาลท้องถิ่นว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : มิสเตอร์ก๊อบปี้.
- จรัญญา เนื่องโนราช. (2554). การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. **การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราพร ผิวสะอาด. (2553). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสวรรภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. **สารนิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดาบตำรวจณัฏฐพน กัญญักษ์ชัยปักษ์. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2546). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาระบบและกลไกของการตรวจสอบของการบริหารราชการแผ่นดิน โครงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นฤมล ทับจุมพล. (2541). แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง. (Governance), บรรณาธิการ ม.ร.ว.พยุหธิ์สาณ ชุมพล, กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2545). **Good Governance การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วย จริยธรรมธรรมา-ภิบาล**. กรุงเทพมหานคร : น้ำฝน.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, ดร.และ บุญมี ลี. (2544). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. สถาบันพระปกเกล้า กรุงเทพมหานคร : ศุภสภาลาดพร้าว.
- ประมวล รุจนเสรี. (2541). “Good Governance การบริหารที่ดีในนายอำเภอในพื้นที่”. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- โภคิน พลกุล และชาญชัย แสงศักดิ์. (2541). **กฎหมายมหาชนกับการปฏิรูประบบราชการในยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม.
- พระปวิวัฒน์ ปิยสีโล. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาณรงค์ ปัญญาจุฑาโฒ (โหลแก้ว). (2553). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษา ใน
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. **วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พระมหาศุภชัย สุวโจ (เกี้ยงกรแก้ว). (2554). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ตำบลพยุห์ชัยภูมิ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดมหาสารคาม. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พระสุรศักดิ์ มหาบุญโญ (จันทบุตร). (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขนาดกลางของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พระอธิการวีระพันธ์ กลยาณธมโม (สุริเตอร์). (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์
ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนเพ็ก อำเภอพยุห์ จังหวัด
ศรีสะเกษ. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- รัชนา ศานติยานนท์. (2544). **รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ
มหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. (2543). **คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.
2540-2543**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542**, กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุดจิต นิมิตรกุล. (2543). **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี การปกครองที่ดี (Good
Governance)**. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.